

МБДОУ Детский сад №5 “Радуга” г. Якутск

НОД по духовно-нравственному воспитанию

Воспитатель:
Иванова Айгалина Кузьмична

Якутск, 2020 г.

Тема «Нравственность -украшает человека»

Цель: Формировать у детей нравственно- этические нормы поведения, -Воспитывать у детей внимательность, милосердие, доброжелательность, чувство заботы о ближних.

Задачи: Способствовать развитию сочувствия, активизировать у детей желание прийти на помощь. Сформировать понимание того, что есть- Милосердие.

«Кибилии киби буол»

(Улахан болох) 1 Тыынар гимнастика .Сиэр- майгы быраабылатын хатылыбыт.....

Сыал: Сиэр- майгы быраабылатын салгыы билибиннэри

2 Саха норуотун куннээги олоххо туттар сиэрин- туомун туттарга уорэтии

3 Итэгэлгэ интэриэи тарды

Туттар тэрил: Комулуок оьох макета, алаадьы, огорорго барыларыгар сахалыы танас, слайдовой материал.

Дьарык хаамыыта:

Хомус тыабыыр. Комулуок оьох макета турар, сахалыы танастаах оголор киирэллэр.

Иитээччи-Норуон-норгуй!

Оголор=Норуон-норгуй!

Иитээччи: Бу тугуй оголор?

Иитээччи: Оголор, бугун, комулуокпут иннигэр оонньуу, дьарыктана кэллибит

Иитээччи: Айыы огото, мааны майгылан, сиэри тутус, утуо угэстэн, ийэгин-агагын харыстаа, угус доготтордоох буол

Кэлбиппитин биллэрэн Аал Уоппут иччитин алаадьынан аьатыаххайын

....

Иитээччи: Киби костор дьуьунэ, сирэйэ-хараба, хаамара-сиимэрэ тус-туһунан, туох эмэ уратылаах буолар. Майгыта-сигилитэ эмиэ уратылаах. Эһиги хайдах майгылаах дьону билэбитий? Киһини учугэй эбэтэр куһабан майгылаах дииллэр. Куһабаны онорбот, учугэй майгылаах киһини «Киһилии киһи» диэн ааттыыллар.

Мин билигин эһиэхэ араас майгылаах дьон туһунан кэпсиэбим. Бастакы кэпсээн: Арай биирдэ оҕо уулуссаба суурэн абай испит. Утары иһэр элбэх тутуурдаах эмээхсини корсубут. Эмээхсин эппит: «Тоойуом, миэхэ комолос эрэ. Суумкабын кыайымаары гынным». Ону уол эппит: «Суох-суох, мин олус ыксыбын» уонна салгыы суурэ турбут.

Ыйытыы:

1. Бу уол, эһиги санаабытыгар, куһаҕаны онордо дуу, учугэйи онордо дуу?
2. Тоҕо итинник санаатыгыт?
3. Эһиги хайыах этигитий?
4. Бу хайдах майгылаах оҕонуй?

Саха норуота мээнэбэ ос хоһоону эппэтэх: «Эдэртэн эйэтин, кырдыабастан субэтин ыл».

Салгыы истэбит:

Арай биирдэ оҕолор сотуолуу сылдыбыттар. Айаал ууга харбыы сылдыбыт. Онтон Ньургуннаах Мичил уу кытытыгар кэпсэтэ олорбуттар. Эмискэ Айаал хаһытын истибиттэр: «Оҕолоор, быһаан! Ууга тустум». Уолаттар ыксал боҕонон ууга ыстаммыттар. Арай Айааллара кулэ-кулэ тахсан кэлбит: Аа, ыраастык албыннаатым дии! Итэбэйдигит дуо? Уолаттар салгыы кэпсэтэ барбыттар, онтон Айаал хаһыта иһиллибит: «Оҕолоор, быһаан! Ууга тустум!». Уолаттар кулсубуттэр: «Ээ, ити киһи сымыйалаан этэр», - уолаттар кыһамматахтар.

Ыйыты: Айаал хайдах оҕонуй? Ол аата учугэй майгылаах дуу эбэтэр куһаҕан майгылаах дуу? Эһиги сымыйалааччыгыт дуо? Сахаларга ос хоһооно баар: «Сымыйалыан, бэйэбэр куһаҕаны оноруон!» сымыйаччы киһини куһаҕан киһинэн ааттыыллар, ити аһыы буолар.

Оонньуу «Кыырт уонна кустар».

Иитээччи: Тоһо учугэй кэпсээннэри иһиттигит? Оссо истиэххитин бабарабыт дуо?

Сарыал таһырдыа оонньуу тахсыбыт. Арай корбутэ, икки билбэт уола оонньуу сылдыар эбит. Уолаттарга билсэр санаалаах аргыый абай чугаһаабыт. Сургэн уонна Дьулус, кинини корон утуктэ-утуктэ кул да кул буолбуттар: «Маадьабар атахтаах, колуоһэ курдук атахтаах, мээчик курдук, халаачык курдук олохтоох». Сарыал саната суох туора хаампыт. Уолаттар салгы уорэ-кото оонньуу сылдыбыттар. Дьулус уоһэттэн ыстанаары атабын олорбут.

Ыйыты: Тоҕо Сарыал хомойдо? Уол тоҕо оһолонно? Бу тэннэтэ соп тубэһэр ханнык ос хоһоонун билэбитий? «Кулбутун кунунэн кэлиэ».

Иитээччи: Таабырыннаһабыт дуо?

- Аан дойдуга саамай куустээх кимий? (киһи)
- Токунук-мокунук мээчик буолбатах, тууннэри-куннэри эргичийэр баар уһу. (суол)
- Кыһын суурэр, сайын утуйар баар уһу. (салааска)
- Дьээттэн дьэбэ тириэрдэр да дьээ иһигэр киирбэт баар уһу. (суол)

Иитээччи: Салгыы кэпсээммитин истиэххэин эрэ.

Дьуогэлэрэ кэлбиттэригэр Сардаана кыыс сиэркилэ иннигэр: «Миигин корун эрэ, мин саамай кыраһыабайбын дии!» - дии-дии тэлээриннэтэ. Ньургуйааналаах Санаайа дьуогэлэрин собо-махтайа тула коппуттэр: «Кырдык, биһиги Сардаанабыт олус кыраһыабай».

Сардаана: «Кырасаабыссалар да конкурсарыгар хайаан да кыайыам этэ».

Сарсыныгар Сардаана ойон тураат тапталлаах сиркилэтигэр коруммутэ, сирэйэ барыта ымынах буолбут.

Иитээччи: Сардаана тоҕо киһиргээбитэй буолуой? Тоҕо итинник саныгытыый? Киһиргэс киһи туһунан ханнык саха оһун хоһоонун билэбитий? Мин эппиппин ситэрин.

Иитээччи:

Уу диэбитэ хаар,
Мэ диэтэххэ,
Аҕал диэтэххэ,
Атас туһугар
Сурэ5э суох
Алдьатар д8б8н,
Ким до5ордоох
Эдэртэн эйэтин,
Сымыйалыан,

Оболор:

хаар диэбитэ уу.
мичик гынар.
антах хайыһар.
атах тостор.
суус субэлээх.
онорор уустук.
ол дьоллоох.
кырдыабастан субэтин ыл.
бэйэ5эр куһабаны оностуон.

Эйэгэс буолуохха, эйэлээх буолуохха. Ол туһунан оҕолорбут хобоон ааган иьитиннэриэхтэрэ (Айсен, Алина, Настя)

Оболоор, эһиги киһилии киһи буолаарын! Дом!